

Wegwijzer Netwerken

november 2017

Met wie kunt u optrekken?

ieder(in)

Inhoud

Inleiding	3
1. Participatiewet	4
2. Inkomen	6
3. Wonen	8
4. Onderwijs	10
5. Vervoer	12
6. Jeugdzorg	14
7. Sociale wijkteams	16
8. Tips voor een duurzaam netwerk	17
Verder lezen	18

Inleiding

Netwerken is samenwerken: kijk met wie u kunt optrekken als belangenbehartiger voor mensen met een beperking of chronische ziekte. U hoeft dat niet alleen te doen. Het is beter om partners te vinden waarmee gezamenlijk resultaten kunnen worden bereikt.

Zijn er gedeelde belangen en vormen die een goede basis om samen aan de slag te gaan? Bijvoorbeeld met andere maatschappelijke organisaties, lokale of regionale patiëntenverenigingen of lokale politieke partijen.

Hieronder vindt u per onderwerp een beknopte wegwijzer om u op weg te helpen bij het netwerken. Aan welke partijen of samenwerkingspartners kunt u denken en waar kunt u hen vinden? Achterin vindt u een aantal handige tips waarmee u een duurzaam netwerk kunt opbouwen.

1. Participatiewet

Met wie?

Relevante lokale en regionale netwerken voor de Participatiewet (werk, beschut werk, dagbesteding, arbeidsmarkt) zijn onder meer:

- UWV-cliëntenraden
- Lokale werkgeversnetwerken
- (Afdelingen van) vakbonden
- Regionale raden arbeidsmarktregio-niveau
- Wet werk bijstand- of participatieraden
- Lokale en regionale patiënten- en gehandicaptenorganisaties
- Lokale zorginstellingen met arbeidsaanbod.
- Lokale MVO-verbanden.
- Lokale arbeidsinitiatieven

Lokale netwerken

In de praktijk is de betrokkenheid/zeggenschap van mensen met een beperking en hun organisaties bij de Participatiewet nog vrij moeizaam. De invulling van de Participatiewet is op lokaal, en nog sterker op regionaal niveau, een zaak tussen de gemeenten en werkgevers.

Uit een onderzoek van de Landelijke Cliëntenraad (2015) in samenwerking met de koepels van patiëntenorganisaties naar de situatie blijkt dat ruim één derde van de cliëntenraden niet gevraagd is advies uit te brengen over de verordening cliëntenparticipatie en dat

cliëntenparticipatie bij bijvoorbeeld werkbedrijven nog in de kinderschoenen staat.

De 'oude' Wsw-raden blijven bestaan zolang de sociale werkvoorziening nog overeind blijft. Soms gaan ze op in gezamenlijke raden voor de Wsw en Wet werk bijstand. In sommige gemeenten gaan ook deze gezamenlijke raden op in Participatieraad.

Veel cliëntenraden Participatiewet vinden het onwenselijk om op te gaan in de nog bredere adviesraden sociaal domein omdat daarin de meeste aandacht uitgaat naar de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De bredere adviesraden krijgen vaak een vrij formele rol, als adviseur van het gemeentebestuur, waardoor zij niet naar buiten kunnen treden met eigen standpunten. Waar gemeenten kiezen voor 'onafhankelijke' deskundigen in de adviesraden is de afstand tot de belangenorganisaties en hun achterban groter geworden.

Het is raadzaam dat Wmo-raden, Adviesraden Sociaal Domein en cliëntenraden ook op regionaal niveau samenwerken. Bijvoorbeeld om te komen tot regionale raden voor de arbeidsmarkt. Deze kunnen zich onder meer inzetten voor betere inspraak in werkbedrijven die per regio

georganiseerd zijn. Daarmee wordt voorkomen dat sommige groepen geen inbreng meer kunnen leveren.

Van belang is verder de UWV-cliëntenraden hierbij te betrekken omdat gemeenten moeten samenwerken met het UWV. In elf regio's zijn er UWV-cliëntenraden.

Een relevant lokaal netwerk is mogelijk te vinden bij samenwerkende lokale werkgevers.

Steeds vaker trekken cliënten, vaak via hun vertegenwoordigende organisaties, op met lokale werkgevers om onderwerpen rondom het thema werk aan de orde te stellen. Relevant is daarbij ook het netwerk rond wethouders en ambtenaren die zich bezighouden met de Participatiewet. Maar ook binnen regionale ervaringsprojecten van en met ervaringsdeskundigen zijn interessante samenwerkingspartners te vinden.

Contacten vinden voor lokale netwerken Participatiewet

Lokaal netwerk	Contact zoeken
UWV-cliëntenraden	<ul style="list-style-type: none"> • www.clientenraad-uwv.nl
Lokale werkgeversnetwerken	<ul style="list-style-type: none"> • www.onbeperktaandeslag.nl
Wwb-raden	<ul style="list-style-type: none"> • www.landelijkeclientenraad.nl
Wmo-, Participatie- en Adviesraden Sociaal Domein	<ul style="list-style-type: none"> • www.koepeladviesradensociaaldomein.nl/leden-koepel-adviesraden-sociaal-domein
Lokale en regionale patiënten- en gehandicaptenorganisaties	<ul style="list-style-type: none"> • www.iederin.nl • www.zorgbelang.nl • MIND in de regio: https://wijzijnmind.nl/project/programma-regie-in-de-regio

2. Inkomen

Met wie?

Relevante lokale en regionale netwerken voor gemeentelijk inkomensbeleid zijn onder meer:

- Cliëntenraad Wet werk en bijstand/Wmo-raad of Participatieraad/Adviesraad Sociaal Domein
- Gehandicaptenplatforms
- Afdelingen van gehandicapten- en patiëntenverenigingen
- Afdelingen van ouderenbonden, zoals PCOB-UniekBO en ANBO
- Lokale steunpunten vakbonden van FNV en CNV
- Werkgroepen vanuit maatschappelijke organisaties, zoals Humanitas, Leger des Heils
- Parochiale charitasinstellingen en diaconie, Vincentiusverenigingen en lokale instellingen van weldadigheid.
- Natuurlijke netwerken (buurt-apps, Facebook-groepen)
- Bureau Schuldhulpverlening
- Welzijnsorganisaties
- Woningcorporaties en huurdersverenigingen
- Zonnebloem, Voedselbank, Rotary/Lions.

Handig om te weten

Een landelijk en eenduidig beeld van de lokale netwerken rond inkomensbeleid is er (nog) niet. Er wordt niet bijgehouden wie in welke gemeente op welk terrein actief is. Wel is duidelijk dat een groot aantal zeer uiteenlopende lokale organisaties betrokken kan zijn bij inkomensbeleid en de uitvoering.

Een peiling van Ieder(in) laat zien dat mensen met een beperking wel betrokken willen zijn bij gemeentelijk inkomensbeleid, maar dat dit weinig gebeurt. Er zijn grote verschillen tussen gemeenten, soms is de formele adviesfunctie voor inkomensbeleid ondergebracht bij de Wmo-raad, soms bij een samengevoegde Participatieraad of Adviesraad Sociaal Domein. In sommige gemeenten zijn juist heel actieve belangengroepen van groter belang dan de formelere adviesraden.

In de Adviesraden Sociaal Domein zitten vaak mensen met iets meer afstand tot de praktijk, die gevraagd zijn vanwege hun 'oog' voor lokaal bestuur. De stem van ervaringsdeskundigen kan via zo'n adviesraad worden gehoord en overgebracht, bijvoorbeeld door het instellen van een werkgroep inkomensbeleid. Soms houdt het lokale gehandicaptenplatform zich ook echt bezig met voldoende inkomen en armoedebestrijding. In sommige gemeenten zetten afdelingen van patiëntenverenigingen het thema op de politieke agenda, bijvoorbeeld wegens meerkosten vanwege specifieke aandoeeningen of het niet vergoeden van bepaalde hulpmiddelen of voorzieningen. Ook bureaus voor schuldhulpverlening of maatschappelijke dienstverlening zijn een interessante partner voor samenwerking. Zij zijn goed op de hoogte van de mogelijkheden om

inkomensproblemen op te lossen. De schuldhulpverleners hebben goed zicht op de directe gevolgen van het gemeentebestuur.

Mensen met een beperking of chronische aandoening die geconfronteerd worden met een te laag inkomen of armoede, hebben ook te maken met hulporganisaties zoals De Zonnebloem en voedselbanken. Zij werken aan bestrijding van de gevolgen van tekortschietend inkomensbeleid – minder aan actieve beleidsbeïnvloeding – en hebben zo een goed beeld van de lokale schuldenproblematiek. Organisaties als Rotary en Lions kunnen via hun netwerken invloed uitoefenen op het gemeentelijk beleid. Daarnaast zijn er ook een spontane lokale netwerken die zich soms ook bezighouden met inkomen en werk (b.v. via buurt-apps en Facebook-groepen). Zij hebben goed oog voor wat er in de eigen wijk speelt en kunnen effectief zijn om vanuit de eigen omgeving en via vrij directe contacten met burgers en bestuurders gericht actie ondernemen. Hierbij gaat het meestal niet meteen om beleidsbeïnvloeding, maar eerder om het bereiken van oplossingen voor concrete situaties. Professionele gemeentelijke welzijnsorganisaties kunnen mensen en organisaties met elkaar in contact brengen. Een ander belangrijk netwerk is te vinden in de Sociale Alliantie, een breed samenwerkingsver-

band van onder meer vakbonden, kerkelijke organisaties, ouderenbonden, cliëntenraden en Ieder(in). Zij trekken samen op en vragen een aantal keer per jaar aandacht voor de armoede-problematiek. Twee keer per jaar worden de landelijke Alliantiedagen georganiseerd waarvoor alle leden uitgenodigd worden.

Twee trends

Er zijn twee trends rond de participatie van ervaringsdeskundigen bij gemeentelijk inkomensbeleid. In de ene trend gaan de verschillende groepen en netwerken in een gemeente met elkaar samenwerken. Samen denken ze opbouwend, maar kritisch mee met het gemeentebestuur. In deze nieuwe netwerken wordt bewust verbinding gezocht met ervaringsdeskundigen om hun stem te laten horen. De andere trend is dat bestaande belangenorganisaties in sommige gemeenten aan invloed verliezen. Deze ontwikkeling is zichtbaar in gemeenten die zoeken naar directere vormen van democratie. Ervaringsdeskundigen, andere betrokken en de gemeente moeten dan op zoek naar nieuwe structuren om het gemeentelijk inkomensbeleid aan de orde te stellen. Risico is dat er wel sprake is van burgerparticipatie, maar dat de stem van mensen met een beperking en een beperkt inkomen of hoge zorgkosten daarbij onvoldoende wordt gehoord.

Contacten vinden voor lokale netwerken Inkomens

Lokale netwerkpartners	Contact zoeken
Cliëntenraad Wwb	<ul style="list-style-type: none"> • LCR: www.landelijkecliëntenraad.nl • Ieder(in): www.iederin.nl
Wmo-raad, Participatieraad, Adviesraad Sociaal Domein	<ul style="list-style-type: none"> • Koepel Adviesraden Sociaal Domein www.koepeladviesradensociaaldomein.nl
Gehandicaptenplatform	<ul style="list-style-type: none"> • Ieder(in) • Provinciale Zorgbelang-organisatie
(Afdelingen van) gehandicapten- en patiëntenverenigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Ieder(in) • Provinciale Zorgbelang-organisatie
Afdelingen van ouderenbonden	<ul style="list-style-type: none"> • PCOB: www.pcob.nl • UniekBO: www.uniekbo.nl • ANBO: www.anbo.nl
Lokale steunpunten vakbonden	<ul style="list-style-type: none"> • FNV • CNV
Levensbeschouwelijke organisaties	<ul style="list-style-type: none"> • Humanitas • Leger des Heils • PKN
Vrijwilligersorganisaties	<ul style="list-style-type: none"> • Organisaties als Zonnebloem, Rotary en Lions en kerkgenootschappen
Bureau schuldhulpverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Brancheorganisatie schuldhulp www.nvvk.eu
Een uitgebreid overzicht van actieve organisaties - landelijk, regionaal en lokaal – is verder te vinden op de website van de Sociale Alliantie : http://www.socialealliantie.nl/index.php/wie-zijn-wij/leden#provinciaal	

3. Wonen

Met wie?

Relevante lokale en regionale netwerken voor wonen zijn onder meer:

- VAC/WAC (woonadviescommissies)
- Lokale en regionale patiënten- en gehandicaptenorganisaties (platforms)
- Adviesraden Sociaal Domein/Participatieraden/Wmo-raden
- Huurdersbelangenverenigingen, huurdersverenigingen
- Verhuurders (woningbouwverenigingen/corporaties)
- Cliëntenraden van woonzorginstellingen en focuswoningen
- Directies van woonzorginstellingen en focuswoningen
- Burgerinitiatieven: wooninitiatieven/dorpscorporaties (de laatste zijn soms gericht op zorg)
- Sociale wijkteams

Landelijk werken Ieder(in), VACpunt Wonen en de Woonbond samen in de landelijke 'woonalliantie', die werkt aan een betere positie van huurders.

Handig om te weten

Goed wonen is een voorwaarde om mee te

kunnen meedoen in de samenleving. De overheid richtte zich tot nu toe vooral op zelfstandig wonen voor ouderen. Andere belangrijke groepen dreigen daardoor over het hoofd te worden gezien in het (lokale) woonbeleid.

Met de decentralisaties is wonen een veel belangrijker onderwerp is geworden voor belangenplatforms en (lokale) patiëntenorganisaties van mensen met een beperking of een chronische ziekte. Daarbij gaat het om de feitelijke woonsituatie, maar ook om het streven dat mensen langer thuis blijven wonen.

Hierdoor verandert ook het netwerk van mensen die zich richten op langer thuis wonen. Het nieuwe speelveld is zich aan het uitkristalliseren, nieuwe partners moeten worden betrokken en nieuwe verbindingen moeten worden gelegd.

Voor organisaties van mensen met een beperking en adviesraden (sociaal domein) van gemeenten is het van belang dat ze worden uitgedaagd om zichzelf vragen te stellen als:

- Waarom is wonen belangrijk? Wat heeft onze achterban nodig om zo zelfstandig mogelijk te

kunnen wonen? Waarmee willen we aan de slag gaan?

- Met wie kunnen we daarvoor het beste samenwerken? Wie zijn betrokken bij de woonvisie of prestatieafspraken?

Duidelijk is wel dat in steeds meer gemeenten de verschillende woonnetwerken elkaar weten te vinden. Zij hebben twee belangrijke punten om samen aan de slag te gaan:

- De regionale of gemeentelijke woonvisie: een brede, richtinggevende visie waarin gemeente(n) het volkshuisvestingsbeleid formuleren. In zo'n regionale woonvisie is het woonbeleid voor de korte, middellange en lange termijn vastgelegd.
- De prestatieafspraken voor wonen en bouwen: de woonvisie vormt de basis voor afspraken die gemeenten, huurders(organisaties) en corporaties met elkaar maken.

Contacten vinden voor lokale netwerken

Lokale netwerkpartners	Contact zoeken
VAC of WAC	<ul style="list-style-type: none"> • Bekend bij VACpunt Wonen, www.vacpuntwonen.nl
Huurdersorganisaties en bewonerscommissies	<ul style="list-style-type: none"> • Bekend bij Woonbond, www.woonbond.nl
Wmo-raden, Participatieraden en Adviesraden Sociaal Domein	<ul style="list-style-type: none"> • Bekend bij Koepel ASD, www.koepeladviesradensociaaldomein.nl
Lokale en regionale patiënten- en gehandicaptenorganisaties	<ul style="list-style-type: none"> • Bekend bij Ieder(in): www.iederin.nl • Bekend bij provinciale Zorgbelang-organisaties: www.zorgbelang.nl • MIND in de regio: https://wijzijnmind.nl/project/programma-regie-in-de-regio
Cliëntenraden	<ul style="list-style-type: none"> • Bekend bij landelijk steunpunt medezeggenschap LSR, www.hetlsr.nl en bij Netwerk Cliëntenraden in de Zorg, www.ncz.nl.

4. Onderwijs

Met wie?

Relevante lokale en regionale netwerken voor onderwijs zijn onder meer:

- Medezeggenschapsraden
- Ouderraden
- Ondersteuningsplanraden
- Adviesraden Leerlingenvervoer
- Regionale oudergroepen passend onderwijs, of per aandoening of thema
- Wmo- en Participatieraden, adviesraden sociaal domein

Handig om te weten

Passend onderwijs gaat over regulier en speciaal onderwijs, en het MBO. Alle scholen voor regulier en speciaal onderwijs hebben een medezeggenschapsraad en ouderraad. Schoolbesturen van regulier en speciaal onderwijs werken samen in een samenwerkingsverband en dat heeft een Ondersteuningsplanraad. De meest voor hand liggende netwerken voor ouders zijn de medezeggenschapsraden, ouderraden en ondersteuningsplanraden. Het is lastig om de groep ouders van kinderen met een beperking binnen die bredere, algemene netwerken te vinden. Zeker als hun kinderen naar een reguliere school gaan. Daardoor is het ook moeilijk na te gaan of hun belangen voldoende worden behartigd binnen die netwerken.

Anders is dat met de ouders van de circa 70.000 kinderen die gebruik maken van speciaal onderwijs. Het speciaal onderwijs is er voor leerlingen die specialistische of intensieve begeleiding nodig hebben die via het reguliere onderwijs niet geboden kan worden. Hier zien we dat oudergroepen zich niet georganiseerd hebben en niet heel zichtbaar zijn binnen de bredere, algemene netwerken. Vanwege de gedeelde belangen van deze ouders, zijn ze wel gemakkelijker te benaderen. De oudergroepen rond deze onderwijsinstellingen vormen interessante netwerken van ouders van kinderen met een beperking of een chronische ziekte. Ze kunnen echter niet spreken namens de ouders van kinderen op reguliere scholen.

In het MBO is de medezeggenschap van studenten geregeld in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). Zij zitten dan in een deelnemersraad. Ouders zijn nauwelijks betrokken bij het MBO. Er is geen verplichting om een ouderraad in te stellen, behalve voor agrarische opleidingscentra, de zogenoemde aoc's. Binnen het MBO kan er een vrijwillige ouderraad zijn als meerdere ouders daar om vragen. De bevoegdheden van de ouderraad dienen, in samenspraak met de ouders, te worden vastgelegd in het medezeggenschapsstatuut van de MBO-school.

Het beeld van de bestaande netwerken wisselt per regio. Vaak zijn het incidentele groepen: de ouders organiseren zich als er iets aan de hand is. In veel regio's ontbreekt de verbinding vaak. De structuur van de (afdelingen van) patiëntenorganisaties sluit niet goed aan bij de regionale onderwijsstructuur. De verbinding ontbreekt ook omdat niet duidelijk is wie waarmee bezig is. Er wordt niet bijgehouden wat andere oudergroepen en jongerenraden doen en waar ze zijn te bereiken.

Drie voorbeelden

- Veel van de huidige adviesraden leerlingenvervoer zijn actiegroepen van ouders en andere betrokkenen die in het geweer komen als het leerlingenvervoer misloopt.
- Ook regionale oudergroepen rond invoering van passend onderwijs zijn veelal tijdelijke overleggroepen. Ze komen bij elkaar om

samen te werken aan een goede invoering van het passend onderwijs. Maar zodra dit op weg is, is voor dat doel een aparte overlegstructuur niet meer nodig.

- UW Ouderplatform is een regionaal platform voor ouders van kinderen met een extra ondersteuningsvraag in de ontwikkeling, gedrag en/of leren in de regio Utrecht-west. Het platform gaat ervan uit dat passend onderwijs alleen kans van slagen heeft als ouders, onderwijs en jeugdhulp samenwerken. Ook in andere regio's is behoefte aan een dergelijk platform.

Ieder(in) is met andere organisaties bezig om deze verschillende groepen in kaart te brengen. Enerzijds om verbindingen mogelijk te maken. Anderzijds om zo te zorgen dat de relevante partijen via het onderwijs en via die groepen in contact komen met goed ingevoerde ervaringsdeskundigen.

Contacten vinden voor lokale netwerken

Lokale netwerkpartners	Contactgegevens
Medezeggenschapsraden	<ul style="list-style-type: none"> • Via lokale en regionale onderwijsinstellingen www.infowms.nl / www.oudersonderwijs.nl
Ouderraden	<ul style="list-style-type: none"> • Via lokale en regionale onderwijsinstellingen
Ondersteuningsplanraden	<ul style="list-style-type: none"> • Via de (regionale) samenwerkingsverbanden www.passendonderwijs.nl • Via project versterking medezeggenschap www.infowms.nl
Regionale oudergroepen invoering passend onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Netwerk ouderinitiatieven in Passend Onderwijs, www.passendonderwijs.nl
Wmo-raden, Participatieraden, adviesraden sociaal domein	<ul style="list-style-type: none"> • Bekend bij Koepel ASD

5. Vervoer

Met wie?

Relevante lokale en regionale netwerken voor vervoer en mobiliteit zijn onder meer:

- Reizigersbelangenorganisatie Rover
- ROCOV's (Regionaal overleg consumenten openbaar vervoer)
- Wmo-raden, Participatieraden, Adviesraden Sociaal Domein
- Gemeenten, vervoersregio's en provincies (provincies voor het collectief vraagafhankelijk vervoer)

Handig om te weten

Opvallend zijn de grote verschillen tussen gemeenten en regio's bij de aanpak en samenwerking rond vervoer en mobiliteit. Waardevolle netwerken/contacten rond lokaal of regionaal vervoer en mobiliteit zijn vooral: reizigersvereniging Rover, de Regionale overleggen consumenten openbaar vervoer (ROCOV's) en de Wmo-raad/Participatieraad/Adviesraad Sociaal Domein.

Daarnaast wordt er in enkele regio's door wethouders en ambtenaren gewerkt aan vervoersoplossingen voor problemen waarbij meerdere gemeenten zijn betrokken (bovenlokaal vervoer). Opmerkelijk is dat de lokale en regionale patiënten- en gehandicaptenorganisaties niet of nauwelijks betrokken lijken te zijn bij het werken aan vervoersbeleid en mobiliteitsoplossingen.

Sinds 2017 bestaat het Aanbestedingsinstituut mobiliteit. Hier zijn alle aanbestedingen van het doelgroepenvervoer te vinden: <http://ai-mobiliteit.nl>. Het aanbestedingsinstituut ondersteunt ook reizigers(organisaties) in het aanbestedingsproces.

Contactgegevens netwerken Vervoer

Soort vervoer	Lokale / regionale inspraak	Contactgegevens
	<ul style="list-style-type: none"> Rover 	<ul style="list-style-type: none"> www.rover.nl
Openbaar vervoer: trein, stad- en streekvervoer	<ul style="list-style-type: none"> ROCOV ROVB (regionaal openbaar vervoer beraad) 	<ul style="list-style-type: none"> www.rover.nl/lokaal
Sociaal recreatief binnen regio	<ul style="list-style-type: none"> Wmo-raad, Participatieraad of Adviesraad Sociaal Domein 	<ul style="list-style-type: none"> Koepel ASD www.koepeladviesradensociaal-domein.nl
Volwassenen vanaf 18 jaar naar dagbesteding	<ul style="list-style-type: none"> Wmo-raad, Participatieraad of Adviesraad Sociaal Domein 	<ul style="list-style-type: none"> Koepel ASD
Kind tot 18 jaar naar b.v. dagbesteding, logeeropvang	<ul style="list-style-type: none"> Jeugdraad Participatieraad of Adviesraad Sociaal Domein 	<ul style="list-style-type: none"> Via gemeente Koepel ASD
Kind tot 18 jaar naar school	<ul style="list-style-type: none"> Adviesraad leerlingenvervoer Ouderraad school 	<ul style="list-style-type: none"> Deels bekend bij Ieder(in) www.iederin.nl
Naar werk of opleiding	<ul style="list-style-type: none"> UWV cliëntenraad 	<ul style="list-style-type: none"> Bekend bij Ieder(in) Cliëntenraad UWV www.clientenraad-uwv.nl
Naar werk	<ul style="list-style-type: none"> Participatieraad of Adviesraad Sociaal Domein 	<ul style="list-style-type: none"> Koepel ASD Ieder(in) Landelijke Cliëntenraad www.landelijkeclientenraad.nl
Naar instelling	<ul style="list-style-type: none"> Valt onder verschillende regelingen. Er zijn geen specifieke inspraakorganen. 	
Zittend ziekenvervoer	<ul style="list-style-type: none"> Via ledenraden van zorgverzekeraars 	<ul style="list-style-type: none"> Zorgverzekeraars

6. Jeugdzorg

Met wie?

Relevante lokale en regionale netwerken voor de jeugdzorg zijn:

- Jeugdraden
- Cliëntenraden jeugdinstanties
- Wmo-raden, Participatieraden, Adviesraden Sociaal Domein
- Oudercommissies, ouderraden
- Lokale en regionale patiënten- en gehandicaptenorganisaties.

Handig om te weten

Voor sommige belangenbehartigers is het vanzelfsprekend dat de Jeugdwet ook bij het werk van de Wmo-adviesraad of Adviesraad Sociaal Domein hoort. Anderen vinden het niet logisch dat een gemeentelijke adviesraad de Jeugdwet onder haar hoede neemt omdat die hulp wordt uitgevoerd door externe organisaties met eigen cliëntenraden.

De Jeugdwet zelf regelt geen collectieve belangenbehartiging door jongeren met een beperking – of hun ouders - of hun organisaties. De Wet medezeggenschap scholen en de Wet passend onderwijs regelen slechts de formele rol van ouders in een medezeggenschapsraad (vanuit de school) of ondersteuningsplan-raad (vanuit het samenwerkingsverband).

Toch is het belangrijk dat de collectieve stem van jongeren, hun ouders en hun organisaties gehoord wordt. Ook uit het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een handicap volgt dat belangenbehartigers én (ouders van) jongeren met een beperking een actieve rol hebben bij het beleid. Inspraak, medezeggenschap en participatie zijn namelijk niet alleen belangrijk voor individuele jongeren en hun ouders, maar moeten ook op een collectief niveau goed geregeld worden. Zowel via burgerparticipatie (Wmo-adviesraad, Participatieraad, Adviesraad Sociaal Domein), via cliëntenraden in het jeugddomein en inspraakorganen in passend onderwijs, als via de belangenorganisaties van mensen met een beperking of chronische ziekte.

- In de Jeugdwet staat alleen iets over medezeggenschap van cliënten van jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen en pleegzorgaanbieders. De hulp en ondersteuning aan jeugd en jongeren is breder dan de zorg die deze organisaties bieden.
- Ook bij de toegang tot jeugdzorg moet er participatie zijn. Er is geen medezeggenschap geregeld over de (gemeentelijke) toegang, en daar moet je met een zorgvraag eerst langs

om bij de zorgaanbieder te komen. Dus ook al wordt de jeugdhulp uitgevoerd door externe organisaties, participatie en medezeggenschap bij de gemeente zijn hard nodig.

- De gemeente moet het jeugdbeleidsplan en -verordening opstellen, waarin onder meer wordt vastgelegd hoe de toegang, de kwaliteit en het inkoopbeleid voor jeugdhulp zijn geregeld. Juist op deze punten is het van belang om participatie en medezeggenschap in orde te hebben.

In de praktijk blijkt het lastig te zijn om te komen tot participatie van jeugd en jongeren zelf. Zij voelen zich niet aangesproken door de bestaande adviesorganen of belangenorganisaties. Steeds meer gemeenten zijn op zoek naar alternatieve vormen van inspraak en participatie. Onder meer Zorgbelang Brabant en Zorgbelang Gelderland zijn betrokken bij initiatieven om de stem van jongeren beter te laten horen.

Contacten lokale netwerken

Lokaal netwerk	Contactgegevens
Jeugdraden	<ul style="list-style-type: none"> • Sommige gemeenten hebben een Jeugdraad, zie gemeentelijke websites
Cliëntenraden van jeugdinstituten	<ul style="list-style-type: none"> • Via jeugdhulpinstellingen
Wmo-raden, Participatieraden, Adviesraden Sociaal Domein	<ul style="list-style-type: none"> • Koepel ASD, www.koepeladviesradensociaaldomein.nl
Oudercommissies, ouderraden	<ul style="list-style-type: none"> • Via scholen en samenwerkingsverbanden onderwijs
Lokale en regionale patiënten- en gehandicaptenorganisaties	<ul style="list-style-type: none"> • Bekend bij Ieder(in), www.iederin.nl • Provinciale adviespunten Zorgbelang, http://www.zorgbelang-nederland.nl/ • MIND in de regio: https://wijzijnmind.nl/project/programma-regie-in-de-regio

7. Sociale wijkteams

Ontwikkeling netwerken rond de sociale wijkteams.

Lokale netwerken

Netwerken rondom de sociale wijkteams vormen een nieuw, onontgonnen terrein. Sociale wijkteams verkeren in veel gemeenten nog in een beginstadium. Er wordt vooral over inhoudelijke invulling van de teams gesproken. Daarbij blijken in praktijk grote verschillen te bestaan tussen gemeenten en regio's over de aanpak en samenwerking rond sociale wijkteams. De inzet van ervaringsdeskundigen, lokale belangenbehartigers en adviesraden is nog volop in ontwikkeling voor de sociale wijkteams.

De indruk bestaat dat de sociale wijkteams als 'instituut' voor veel cliënten/burgers zelf niet of nauwelijks in beeld zijn. Opmerkelijk is dat de lokale en regionale patiënten- en gehandicaptenorganisaties en de Wmo-raden/ Participatieraden/Adviesraden Sociaal Domein niet of nauwelijks betrokken lijken te zijn bij de wijkteams. Rond de sociale wijkteams is er op dit moment ook nog geen aandacht voor cliëntenparticipatie.

De sociale wijkteams worden ingesteld door gemeenten. Gemeenten verschillen onderling in aard, grootte en visie op ondersteuning en wijkgericht werken. Mede daarom zijn er grote verschillen tussen wijkteams in de wijze waarop hun taak en werkwijze zijn ingevuld. Vaak zijn er

verbindingen mogelijk met de wijkverpleging, huisartsen, verzekeraars, Wmo-loket, hulpverleners en buurthuizen.

Tegelijkertijd lijkt er op wijk- en buurtniveau wel een boeiende opkomst te zijn van initiatieven en coöperaties vanuit burgers, onder meer op basis van Right to Challenge. Dit betekent dat (georganiseerde) burgers zelf initiatief nemen waar ze denken dat ze plannen, taken of activiteiten beter zelf kunnen oppakken in plaats van die aan de overheid over te laten. Vraag is nog wel in hoeverre cliënten (zorgvragers) zelf bij dit soort initiatieven betrokken zijn.

Handig om te weten

Zeker in relatie tot de sociale wijkteams ontbreekt een krachtige positie van mensen die hun zorg of ondersteuning uit de teams krijgen. De sociale wijkteams moeten beter aansluiten bij de leefwereld van mensen. Mede daarom is zeggenschap van mensen zelf en de noodzaak van de inzet van ervaringsdeskundigheid belangrijk. Dit vloeit ook voort uit het principe in het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een handicap: 'Niets over ons, zonder ons'. Deze zeggenschap moet ook goed geregeld zijn voor de inrichting en werkwijze van de wijkteams.

Contactgegevens lokale netwerken

Er zijn op dit moment nog geen vaste aanspreekpunten voor lokale of regionale collectieve participatienetwerken.

8. Tips voor een duurzaam netwerk

Waarom?

Als u samen met andere organisaties optrekt of samenwerkt dan heeft dat veel meer 'gewicht' dan wanneer iedereen voor zichzelf iets probeert te bereiken. Plannen of initiatieven die door samenwerking tot stand winnen aan kracht en krijgen daardoor een betere kans van slagen.

De overheid werkt het liefst ook vanuit algemeen ("integraal") beleid in plaats van aandacht te besteden aan deelbelangen of kleinere doelgroepen. Dit betekent dat initiatieven die breed gedragen worden ook beter gehoor vinden bij de gemeente, de landelijke overheid of grotere organisaties.

Wie?

Om een duurzaam netwerk op te bouwen onderzoekt u eerst met wie u samen kunt optrekken. Let daarbij op gezamenlijke belangen. Op welke punten kunt u elkaar goed vinden of waar vullen de (deel)belangen elkaar goed aan?

Denk daarbij – zeker in het begin – zo ruim mogelijk. Voor de hand liggen mantelzorg- en vrijwilligersorganisaties, ouderenbonden en lokale of regionale afdelingen van patiënten- en cliëntenorganisaties. U kunt ook bekijken wie

welke kennis of ervaring heeft en daarmee echt iets kan toevoegen aan het netwerk, zoals bijvoorbeeld rechtswinkels of afdelingen van vakbonden of politieke partijen.

Een sterk netwerk kan verder bestaan uit partijen die niet meteen voor de hand liggen. Zo zijn er in gemeenten vaak (bekende) mensen of organisaties die als 'ambassadeur' kunnen optreden voor het netwerk. Ze kunnen zorgen voor b.v. 'goodwill' of de nodige publiciteit.

Het netwerk opbouwen, hoe?

De essentie van een duurzaam netwerk is dat iedereen erbij kan winnen. Dat betekent dat het gaat om goede contacten over en weer, dat ervaringen en kennis goed gedeeld worden en dat netwerkpartners elkaar iets gunnen en er niet alleen maar iets komen halen, maar ook iets willen delen of 'brengen'.

Hieronder enkele tips voor het opbouwen van een duurzaam netwerk:

- Maak een goed begin: alleen als je zelf weet wat je wilt, kun je van daaruit gaan bouwen aan het netwerk. Bepaal je eigen prioriteiten en wat je zelf echt belangrijk vindt.
- Maak een lijst van organisaties die van belang

- kunnen zijn voor je netwerk
- Zoek contact met mogelijke partners, dit kan via email, gewoon bellen of afspreken, ga het gesprek aan. Maak persoonlijk kennis en bouw het wederzijds contact verder uit.
  - Probeer met mogelijke partners tot een eerste gezamenlijke (gedeelde) agenda te komen. Wat wil je met het netwerk en door samenwerken zeker bereiken. Formuleer mooie ideeën. Stem uw wensen en boodschap waar mogelijk op elkaar af.
  - Hou het realistisch. Leg niet meteen allerlei verplichtingen en onhaalbare resultaten aan elkaar op. Ga stapje voor stapje te werk.
  - Probeer wel tot een actieplan te komen. Bekijk samen welke acties zinnig en haalbaar zijn: b.v. samen een brief schrijven aan de gemeenteraad of samen een persbericht versturen. Waarmee kun je snel een succes behalen?
  - Hou oog voor verschillende rollen, belangen en werkwijzen. Een duurzaam netwerk is geen eenheidsworst. Bijvoorbeeld: een gehandicaptenplatform kan vaak een kritischere relatie hebben met de gemeente, dan een Wmo-raad. Gebruik elkaars kracht!

Verder lezen

Ieder(in): *Stappenplan voor effectieve belangenbehartiging: Politieke beïnvloeding op lokaal niveau.*

Downloaden via: https://iederin.nl/downloads/dl.php?l=462_Handreiking_Stappenplan_effectieve_belangenbehartiging.pdf

Landelijke Cliëntenraad en Koepel Wmo-raden: *Samen sterk. Stroomlijning medezeggenschap in het sociale domein. Landelijke handreiking voor WWB-raden en Wmo-raden.*

Downloaden via: www.landelijkeclientenraad.nl/Content/Downloads/LCR-Handreiking-web.pdf

Programma Aandacht voor iedereen: *Leidraad gesprek AWBZ-cliëntenraad en Wmo-raad: Aandachtspunten en praktische tips.*

Downloaden via: http://www.aandachtvooredereen.nl/component/option,com_docman/Itemid,298/gid,733/task,doc_download/

Zorgbelang Zuid-Holland & programma Aandacht voor iedereen: *Stappenplan beïnvloeding: Samen sta je sterker!*

Downloaden via: http://www.aandachtvooredereen.nl/component/option,com_docman/Itemid,298/gid,866/task,doc_download/

Colofon

Deze wegwijzer Netwerken is een uitgave van Ieder(in). De wegwijzer kwam tot stand met ondersteuning van het programma Aandacht voor Iedereen, november 2017.

Ieder(in)

Bezoekadres
Churchillaan 11
3500 AD Utrecht

Postadres
Postbus 169
3500 AD Utrecht

T 030-720 00 00
E post@iederin.nl

I www.iederin.nl

[@iederin](https://twitter.com/iederin)

www.facebook.com/iederin

[ieder\(in\)](https://www.linkedin.com/company/iederin)